

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
mgr Krystiana Malesy pt. *Rola i koszty utrzymania parków miejskich na*
przykładzie miasta stołecznego Warszawa –
przygotowanej pod kierunkiem naukowym
dr hab. Joanny Olgi Paliszkiewicz, prof. SGGW

1. Uwagi wstępne

Podstawą wydania opinii jest pismo prof. nadzw. SGGW dr hab. Jarosława Gołębińskiego, Dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 2 marca 2018 r.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska, obejmuje w swej części merytorycznej osiem rozdziałów, z czego pierwszy ma charakter wstępu, a ostatni – zakończenia, i zawiera się na 261 stronach. Część uzupełniającą stanowi bibliografia obejmująca 322 pozycje (pozycja 84, s. 266 zawiera w sobie 2) oraz:

- spis rysunków nr 2.1-6.22 (w sumie 44);
- spis tabel nr 2.1-6.28 (w sumie 54);
- aneks obejmujący załącznik nr 1 pt. „*Charakterystyka warszawskich dzielnic*”, załącznik nr 2 pt. „*Charakterystyka warszawskich założeń parkowych*” oraz załącznik nr 3 – *Ankieta*.

Całość rozprawy doktorskiej, obejmująca właściwą część merytoryczną oraz część uzupełniającą, mieści się na 334 stronach.

Zgodnie z wymaganiami ustawowymi, stawianymi rozprawom doktorskim, przedłożona do recenzji rozprawa powinna „stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego (...) oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej”¹. Mając to na uwadze, przy ocenie rozprawy doktorskiej mgr Krystiana Malesy, przyjęto następujące kryteria: znaczenie podjętej tematyki, poprawność w sformułowaniu celów i hipotez badawczych, metodyka badań, struktura rozprawy, strona formalna.

2. Znaczenie podjętej problematyki

Podjęta w rozprawie tematyka znaczenia i kosztów utrzymania parków miejskich, traktowanych jako dobra publiczne, stanowi ważny i aktualny problem badawczy. Przemawiają za tym następujące argumenty.

W pierwszej kolejności trzeba wyraźnie podkreślić, że dobra publiczne, za które uznaje się przedmiot badania w recenzowanej rozprawie, tj. parki miejskie, odgrywają istotną rolę w gospodarce, biorąc pod uwagę, że służą one ogółowi, są powszechne, społeczne, nieprywatne. Ich znaczenie przesądza fakt, iż kształtują one jakość życia jednostek (ujawnia się to również np. w katalogu wskaźników jakości życia obejmującym m.in. kategorie usług publicznych).

¹ Art. 13.1. *Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*, Dz. U. nr 65, poz. 595, z późn. zm.

Po wtóre, zieleń miejska, w tym parki miejskie, wpływa na wizerunek miejsca, jako miejsca zamieszkania, wypoczynku, pracy, nauki czy inwestycji, co potwierdza również *Global Garden Report 2012*. Tereny zielone w mieście kształtują estetykę miejską, przyczyniają się do redukcji uciążliwości życia w mieście, poprawiają funkcjonowanie środowiska przyrodniczego – niezbędnego dla życia człowieka.

Z trzeciej strony, a biorąc pod uwagę powyższe treści, społeczeństwo chce, a nawet domaga się, mieszkać, przebywać w okolicy dużych skupisk zieleni. Jak piszą M. Kosmała i M. Błaszczak (2012), „tereny zielone, obok obszarów historycznych (zabytkowych, starych miast) należą do ulubionych miejsc w każdym mieście”.

Po czwarte, w obliczu dynamicznie rozwijającego się rynku deweloperskiego, dbałość miast o tereny zielone, w tym parki miejskie jest niezaprzeczalna. Stąd dyskusja na ten temat jest niezbędna.

Wreszcie argumentem za podjęciem aktualnego tematu są prognozy przywołane przez Autora pracy, kiedy pisze: „Według prognoz Organizacji Narodów Zjednoczonych po 2025 roku ponad 60% mieszkańców świata będzie mieszkało w aglomeracjach miejskich, nie licząc mniejszych miast. Wynika z tego, że miasta będą głównym środowiskiem życiowym człowieka i między innymi z tego powodu tak ważne jest ich utrzymanie na wysokim poziomie, aby obecnie istniejąca zieleń mogła służyć dalej kolejnym pokoleniom” (s. 106) i konkluduje jeden z rozdziałów słowami: „Wszystko przemija, a parki pozostają, dlatego są one tak ważnym elementem, dobrem publicznym w tkance miejskiej oraz w życiu mieszkańców” (s. 61).

Biorąc pod uwagę powyższe, wybór tematu rozprawy doktorskiej przez mgr Krystiana Malesę uznać należy za właściwy i jednoznacznie podkreślić jego aktualność i wagę. Ze względu na wieloaspektowość rozpoznawanych kwestii, praca ta dostarcza wielu cennych informacji dotyczących istoty, funkcji i kosztów funkcjonowania parków miejskich w jednostkach przestrzennych, i w tym kontekście stanowi wkład Doktoranta do nauki.

3. Cel pracy i hipotezy badawcze

Cel główny rozprawy, cele cząstkowe, hipotezy badawcze Doktorant zaprezentował w rozdziale pierwszym pt. - *Zagadnienia wstępne*.

Celem głównym rozprawy jest „ocena roli i kosztów utrzymania parków miejskich w Warszawie” (s. 18). Jego realizacja, zdaniem Doktoranta, wymagała osiągnięcia siedmiu celów cząstkowych (s. 18-19). Szczegółowa lektura rozprawy mgr Krystiana Malesy upoważnia do następujących stwierdzeń:

- cel główny sformułowano poprawnie, wyznaczając w nim kierunek podjętych rozważań,
- cele cząstkowe również sformułowano poprawnie - dobrze wpisują się one w cel główny,
- cel główny i cele cząstkowe są adekwatne do przyjętego zakresu rozprawy. Określiły one strukturę rozprawy, a Doktorant przedstawiając wyniki swoich analiz konsekwentnie dążył do ich realizacji, co ostatecznie osiągnął.

Obok celów badawczych, hipotezy stanowią najważniejszy punkt odniesienia w dokonywaniu oceny wartości naukowej pracy. Autor przyjął trzy hipotezy badawcze (s. 19):

1. *Parki miejskie są najbardziej cenionymi terenami zielonymi przez mieszkańców, będąc tym samym najdroższym w utrzymaniu rodzajem terenów zieleni w mieście.*
2. *Głównymi przyczynami różnicowania kosztów utrzymania parków miejskich są ich funkcje i wyposażenie.*
3. *Istnieje zależność między poziomem utrzymania parków a stopniem zaspokojenia oczekiwań mieszkańców.*

Hipotezy zostały sformułowane na ogół prawidłowo. Wydaje się, że można było bardziej precyzyjnie skonstruować hipotezę pierwszą zwłaszcza odnośnie do słów „*najbardziej cenionymi*”. Proponowaną przeze mnie hipotezą pierwszą jest np. *Im wyższe koszty utrzymania parku miejskiego, tym większa jego popularność wśród mieszkańców*.

Po lekturze pracy odnośnie do tej części pracy stwierdzam, że w kontekście celów rozprawy hipotezy zostały postawione prawidłowo. Są one powiązane ze sobą; określiły kierunek i zakres rozważań.

4. Metodyka badań

Przyjęta przez Doktoranta metodyka badań jest poprawna. Badania zrealizowano w oparciu o analizę źródeł wtórnych, które stanowiły sprawozdania z wykonania budżetu m.st. Warszawy publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronach Urzędu Miasta oraz badania ilościowe (ankietowe) realizowane techniką PAPI wśród 750 respondentów użytkowników parków.

Narzędziem wykorzystanym do badań ilościowych był autorski kwestionariusz ankiety, poddany badaniu pilotażowemu wśród 15 osób (korzystających z parków miejskich dzielnicy Ursynów). Ostatecznie badania ankietowe zostały przeprowadzone osobiście przez Autora w 2014 roku, w 15 parkach miejskich dzielnic Warszawy, takich jak: Bemowo, Białołęka, Bielany, Mokotów, Ochota, Praga Płd., Praga Płn., Śródmieście, Targówek, Ursus, Ursynów, Wesoła, Włochy, Wola, Żoliborz. W każdej z wyżej wymienionych dzielnic przeprowadzono po 50 ankiet. Próba badawcza została tak dobrana, aby były reprezentowane osoby obu płci, w różnym wieku, posiadające i nieposiadające dzieci.

Dopełnieniem badań ankietowych były wywiady przeprowadzone w wydziałach ochrony środowiska z osobami, które bezpośrednio odpowiadały za pielęgnację terenów zielonych w 15 badanych dzielnicach oraz z kierownictwem Biura Ochrony Środowiska m.st. Warszawy, Zarządu Terenów Praskich, w Towarzystwie Przyjaciół Warszawy oraz wśród wybranych członków Komisji Ochrony Środowiska w radzie Warszawy i komisji dzielnicowych zajmujących się tematyką parków miejskich.

W opracowaniu danych wykorzystano wskaźniki struktur, podstawowe miary statystyki opisowej, jak średnia arytmetyczna i odchylenie standardowe. W analizach porównawczych cech jakościowych wykorzystano test niezależności chi-kwadrat, w przypadku cech ilościowych – test F analizy wariancji. Do zbadania zależności między zmiennymi (tj. jednostkowymi kosztami utrzymania terenów zielonych i zadowoleniem z ich użytkowania) wykorzystano współczynnik korelacji Pearsona.

W świetle przedstawionych rozważań stwierdzam, że proces badawczy został zaprojektowany starannie i w pełni umożliwił pozytywną weryfikację hipotez badawczych oraz realizację celów szczegółowych.

5. Struktura rozprawy

Struktura rozprawy jest poprawna i zgodna z koncepcją badawczą. Praca składa się z ośmiu części-rozdziłów, (z których pierwszy ma charakter wstępu, a ostatni – podsumowania i wniosków), bibliografii, spisu rysunków, tabel i aneksu.

Pierwszy rozdział pracy, który, jak wspomniano wcześniej, ma charakter wstępu, zawiera niezbędne elementy, czyli uzasadnienie wyboru tematu, przedstawienie celu, metodyki badawczej, zakresu pracy, a także syntetycznej prezentacji struktury. Ta część pracy w mojej ocenie jest poprawna.

Rozdział drugi pt. „*Dobra publiczne w literaturze*” poświęcony został kwestiom wprowadzającym do podejmowanej przez Doktoranta problematyki. Autor wychodzi, i słusznie, od pojęcia dóbr publicznych, przechodzi do ich typologii i znaczenia, i w tych ramach osadza park miejski jako przykład dobra publicznego. Kategoria dobra publicznego ma podstawowe znaczenie dla nauki o finansach publicznych. Potrzeba istnienia takich dóbr jest przyczyną gromadzenia funduszy publicznych, koniecznych do sfinansowania procesu ich tworzenia. Stąd też podjęte w tym rozdziale kwestie również odnośnie do tego tematu. Warty podkreślenia jest, że dysertacja jest dobrze osadzona w naukach ekonomicznych (nowej ekonomii instytucjonalnej, teorii wyboru publicznego, normatywnej i pozytywnej teorii dóbr publicznych).

Rozdział drugi oceniam dobrze i jest on odpowiednim wprowadzeniem do rozważań przedstawionych w dalszej części pracy. Daje on podstawę realizacji celu szczegółowego 1.

Rozdział trzeci pt. „*Istota i funkcjonowanie samorządu terytorialnego w miastach*” przedstawia specyfikę jednostek samorządu terytorialnego w Polsce. Rozpoczynają go rozważania nt kompetencji jednostek samorządu terytorialnego oraz klasyfikacji tych podmiotów, spośród których wymienia się miasta. To dało uprawnienia do omówienia w dalszej części tego rozdziału funkcjonowania samorządu miasta stołecznego Warszawy. Biorąc pod uwagę temat pracy doktorskiej zasadnym było podjęcie treści odnośnie do roli ekonomii w samorządzie terytorialnym, stąd też kwestie zasad ekonomii w funkcjonowaniu miasta. Za trafne uznaje się rozważania o zrównoważonym rozwoju miasta, biorąc pod uwagę, że funkcjonowanie we współczesnych czasach zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju to już nie moda, a konieczność. W tym świetle chciałabym zadać pytanie oczekując odpowiedzi podczas obrony dysertacji. Czy w Warszawie obserwuje się zrównoważony rozwój miasta? Czy Warszawę można uznać za zrównoważone miasto? Czy Doktorant zna inne „lepsze” w tym względzie miasta/regiony?

Reasumując, stwierdzam, że podjęte w rozdziale trzecim treści dobrze oddają jego cel. Dokonany przez Doktoranta opis funkcjonowania samorządu terytorialnego w miastach świadczy o Jego dobrej znajomości podjętych rozważań. Ogólna ocena, co do treści tego rozdziału rozprawy, jest pozytywna.

Rozdział czwarty pt. „*Rola i charakterystyka miejskich terenów zielonych*” opisuje tereny zielone w kontekście ich typologii. Pojęcie terenów zielonych zostało sprecyzowane przywołując w tym celu definicje m.in. W. Niemirskiego, A. Böhna i inne. Rangę terenów zieleni miejskiej formułuje Autor pisząc: „*tereny zieleni miejskiej, zwłaszcza parki są coraz częściej determinantą, która wpływa zwyklowo na ceny okolicznych mieszkań, a okolice otoczone przez zielenią są chętniej wybierane jako miejsca do zamieszkania*”. (s. 107). To istotne biorąc pod uwagę fakt zabiegania przez miasta o obecnych i potencjalnych mieszkańców, w obliczu niżu demograficznego. Jednym z typów terenów zielonych są parki miejskie szczegółowo opisane w rozdziale czwartym. Ważnym z punktu widzenia tematu dysertacji okazało się również zaprezentowanie ich użyteczności przez pryzmat pełnionych przez nie funkcji, jak np. przyrodniczych, klimatycznych, ekologicznych, rekreacyjnych, zdrowotnych i innych. W tym kontekście uzasadnionym stało się podjęcie tematyki finansowania zieleni ściśle powiązanej z systemem zarządzania zielenią miejską, zwracając szczególną uwagę na stanowisko ogrodnika miejskiego, architekta krajobrazu. Rozdział kończą rozważania na temat koncepcji projektowania uniwersalnego uwypuklając jego aspekt ekonomiczny.

Oceniając ten rozdział podkreślić należy umiejętność Doktoranta w trafnym doborze treści pozwalających na realizację celów szczegółowych 2 i 1.

Piąty rozdział pt. „Charakterystyka warszawskich parków miejskich” to studium przypadku odnoszące się do warszawskich parków miejskich. Scharakteryzowano tereny zieleni w Warszawie na tle wybranych miast z Polski (wśród nich np. Kraków, Szczecin, Łódź), Europy (np. Wiedeń, Sztokholm, Londyn, Kopenhaga) i świata (np. Singapur, Sydney, Hong Kong) analizując stosowne dane empiryczne ze źródeł wtórnych. Źródła wtórne stały się także podstawą analiz odnośnie do terenów zieleni w dzielnicach m.st. Warszawy, tematu podjętego w dalszej części rozdziału. Zwrócono w nim również uwagę na fakt innych, niż dzielnicowy budżet miasta, źródeł finansowania parków warszawskich. Rozdział kończą założenia parkowe poszczególnych dzielnic m.st. Warszawy, uszczegółowione w załączniku nr 2 niniejszej pracy.

Treści rozdziału dają podstawę realizacji celu szczegółowego 3.

Rozdział szósty pt. „Rola parków miejskich w Warszawie w opinii ich użytkowników” stanowi prezentację wyników pomiarów pierwotnych. Doktorant w umiejętny sposób zaprezentował wyniki badań własnych ujmując je w wielkościach absolutnych i względnych. W pierwszej części scharakteryzował próbę badawczą. Korzystanie z parków miejskich, tj. częstotliwość i motyw uczestnictwa, ale również ich funkcjonalność i atrybuty, a ponadto aktywność w parkach i niezbędne elementy ich wyposażenia, stały się przedmiotem kolejnych rozważań Doktoranta. Wykorzystując metody statystyczne (test F, test chi-kwadrat) zidentyfikował On istotne różnice między poszczególnymi dzielnicami korzystania z parków miejskich odnośnie do podjętych kwestii, np. głównych powodów uczęszczania do parków (w tym wypadku rozpoznano istotne różnice dla 5 spośród 6 analizowanych motywów; uszczegółowiając były to takie motywy jak: spacer z bliską osobą lub spotkanie ze znajomymi, przesiadywanie na ławce, odpoczynek i obcowanie z naturą, przejażdżka rowerem lub na rolnkach, bieganie i jako ostatni piąty - spacer z psem). Istotną częścią tego rozdziału jest analiza zadowolenia mieszkańców Warszawy z parków miejskich.

Odnosnie do rozdziału szóstego formułuję uwagi:

- nie ma potrzeby powtarzania prezentacji wyników badań, jak miało to miejsce odnośnie do niemal wszystkich tablic w tym rozdziale powtarzanych rysunkami, np. tabela 6.9 i rysunek 6.3 na s. 157 i nast.;
- pewne zastrzeżenia budzą 10 letnie grupy wieku biorąc pod uwagę, że respondenci w wieku do 20 lat nie spełniają tego warunku; reprezentują ich osoby w wieku od 18 do 20 lat;
- analiza ze względu na wiek jest nieprecyzyjna kiedy Doktorant pisze np. „Najwięcej badanych było w wieku od 30 do 40 lat (...), następnie 28% miało od 20 do 30 lat, (...)” (s. 151). Do której grupy przypisał Doktorant osobę trzydziestoletnią?
- nie jest jasne dlaczego Doktorant pyta respondentów o ich wiedzę nt. środków finansowych przeznaczonych na zieleni miejską poszukując odpowiedzi czy w ich opinii są one wystarczające, a następnie analizuje odpowiedzi respondentów odnośnie do ich wiedzy z zakresu znajomości środków finansowych jakie miasto Warszawa przeznacza na utrzymanie terenów zielonych. Oba zagadnienia są nieprecyzyjne względem siebie. Jak może osoba, która nie zna rozmiarów środków finansowych przekazywanych na utrzymanie terenów zielonych (a tych było 88,4% spośród wszystkich badanych) wypowiadać się na temat adekwatności wysokości środków finansowych?
- rozdział, co do swojej objętości, jest nieproporcjonalny w stosunku do pozostałych, zawiera 64 strony.

Mimo pewnych uwag stwierdzam, że podjęte w rozdziale szóstym treści dobrze oddają jego cel, pozwalając tym samym na realizację celów szczegółowych 4 i 5.

Dopełnieniem powyższych treści, w świetle tematu dysertacji, stały się rozważania rozdziału siódmego pt. „*Koszty utrzymania terenów zieleni w Warszawie w latach 2009-2014*”. Stan terenów zieleni w dzielnicach Warszawy był analizowany w latach 2009-2014. Dynamiczne ujęcie zjawiska stanowi walor pracy. Zmiany jakie dokonały się w tym zakresie prezentują pełny obraz problemu badawczego. W podobny sposób Doktorant przeanalizował zmiany powierzchni parków miejskich finansowanej przez urzędy dzielnic. W dalszej części rozdziału podjęta została analiza całkowitych kosztów utrzymania parków miejskich (i innych terenów zieleni), spośród których najwyższym poziomem kosztów w ostatnim badanym roku (2014) legitymowały się dzielnice Bielany i Śródmieście, a najniższym – dzielnice Białołęka, Praga Płn. i Wesoła. W 4 spośród 15 dzielnic w badanym okresie czasu tj. od 2009 roku do 2014 roku nastąpił wzrost kosztów utrzymania parków miejskich. Porównywalne analizy, co do dzielnic, okresu badania i przedmiotu badania, tj. parków miejskich i innych terenów zieleni, zostały podjęte odnośnie do jednostkowych kosztów ich utrzymania. Rozdział zamykają treści prezentujące zależności pomiędzy kosztami utrzymania parków miejskich i innych terenów zieleni a zadowoleniem z ich korzystania. Stosowne analizy na danych wtórnych i pierwotnych pozwoliły wydzielić m.in. dwa skupienia; jedno z nich reprezentuje 3 dzielnice: Ursus, Bielany i Ursynów, gdzie odnotowano najwyższe koszty jednostkowe utrzymania parków miejskich w 2014 roku, a zadowolenie ich użytkowników jest podobne i oscyluje wokół średniej od 3,5 do 3,87 na skali 5-cio stopniowej, tj. powyżej przeciętnej. Niemniej jednak dostrzegam brak współczynnika korelacji odnośnie do parków miejskich, który z kolei został podany w przypadki terenów zieleni przyulicznej (s. 249) i zieleni pozostałej (s. 250). Czy zatem zaistniała sytuacja ma charakter celowy?

Treści rozdziału siódmego dają podstawę realizacji celów szczegółowych 6 i 7.

W zakończeniu jest odwołanie do celu głównego i celów szczegółowych pracy oraz hipotez badawczych. Dokonano podsumowania wyników badań empirycznych zrealizowanych przez Autora, wskazano ich ograniczenia metodyczne oraz proponowane kierunki dalszych badań. Zwracam uwagę, że w zakończeniu nie powinno się robić streszczenia pracy, i prezentować co było przedmiotem poszczególnych rozdziałów, np. s. 255. Zakończenie zwykle koreluje z dobrym wstępem.

Na końcu pracy umieszczona została bibliografia. Stanowią ją pozycje zwarte, artykuły z czasopism, rozporządzenia, raporty z badań i inne. Liczbę pozycji literaturowych wykorzystaną do przygotowania rozprawy należy ocenić jako bogatą i różnorodną, obejmującą zakresem tematykę rozprawy, odpowiednią jakościowo oraz dość aktualną. Autor korzystał zarówno ze starszych publikacji, które niekiedy noszą miano klasyków, jak i najnowszych stanowiących odzwierciedlenie prowadzonych w omawianym zakresie badań. Spośród wszystkich pozycji, 258 uznaję za te o charakterze naukowym, (tj. bez netografii i aktów prawnych), w tym 44 pozycje obcojęzyczne (w języku angielskim).

W świetle przedstawionych treści rozprawę – jej część teoretyczną i empiryczną oceniam pozytywnie. Zaprezentowane w niej rozważania są wartościowe dla całości pracy i przyczyniają się do realizacji zamierzonych przez mgr Krystiana Malesę celów. W rezultacie poprawnie oceniam strukturę rozprawy. Praca została właściwie skonceptualizowana.

6. Strona formalna

Praca napisana jest na ogół poprawnym językiem, choć zdarzają się pewne niedociągnięcia w tym zakresie. Doktorant w sposób wyczerpujący objaśnił wykorzystywane pojęcia

i charakteryzowane zjawiska. Do pewnych usterek formalnych, nie wpływających na pozytywną ocenę, można zaliczyć:

- brak spójności w formułowaniu przypisów (np. przypis 166, s. 56) i nast.;
- brak spójności w odwoływaniu się do autorów; raz Doktorant pisze nazwisko i inicjał imienia (bywa, że i całe imię), a innym razem tylko nazwisko (np. s. 126, 127 i 128 i nast.);
- błędy językowe, np. „Potwierdzające powyższe twierdzenia i warte uwadze jest przemówienie ..”, s. 105; „Drzewa i krzewy są odpowiedzialna za niwelowanie hałasu ...”, s. 106; „Powyżej opisaną sytuację opisuje M. Szumański ...”, s. 108 i nast.; a także ortograficzne np. s. 136; ale również pojedyncze wyrazy, jak np. *pochylić się*, s. 261, czy *posiedzenie na ławeczce*, s. 161 i nast.;
- często zdarzają się niedokończone zdania, tym samym nieprecyzyjne i niepoprawne w warstwie literackiej, np. „Ponadto 8,6 ha terenów zieleni przy miejscach pamięci narodowej, zieleni przy źródłkach wody oligoceńskiej, tak zwana zieleń pozostała oraz tereny skwerów i parków”, s. 144; „Niekiedy podczas otwartych imprez, spotkań, w innych przypadkach na przykład przy okazji budowy nowej inwestycji w miejscu tychże drzew” (s. 252) i nast.
- odnotowuje się braki kropek na końcu zdań, np. s. 105 i nast., czy na końcu źródeł pod tabelami i rysunkami, np. s. 132, tabela 5.1 i nast.;
- odnotowuje się brak pełnego opisu tytułów niektórych tabel, np. tabela 5.1, 5.2, 5.3 i nast.
- Zdanie „...według wyliczeń i badań Politechniki Berlińskiej, tereny zabudowy mieszkaniowej, na których urządzono wysokiej jakości ogrody, ceny są wyższe średnio o 82 euro/m²” jest powtórzone dwa razy: na s. 119 i 129;
- wymienione pozycje w bibliografii powinny kończyć się kropką;
- spis tabel i rysunków powinien być podany z numeracją stron.

7. Konkluzja końcowa

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji praca jest wartościowym samodzielnie opracowanym przez Doktoranta zagadnieniem. Otrzymane rezultaty analiz stanowią pogłębienie, a w niektórych fragmentach pozyskanie nowej wiedzy na temat roli i kosztów utrzymania terenów zieleni, w tym szczególnie parków miejskich.

Biorąc pod uwagę wszystkie przyjęte kryteria oceny, konstatuję, iż recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska mgr Krystiana Malesy pt. „Rola i koszty utrzymania parków miejskich na przykładzie miasta stołecznego Warszawa” odpowiada warunkom określonym w Ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki, gdyż zawiera ona nowe elementy wynikające z przeprowadzonych badań własnych Autora, które mają istotne znaczenie praktyczne. W związku z powyższym wnoszę do Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie o dopuszczenie mgr Krystiana Malesy do kolejnego etapu przewodu doktorskiego.

Uznając dysertację za znacząco wykraczającą ponad standardowy poziom tego typu prac, jej oryginalność, nowatorskie ujęcie problemu oraz znaczną aplikacyjność, **stawiam wniosek o rozważenie możliwości nagrodzenia recenzowanej rozprawy**, zgodnie z przyjętą na Wydziale Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie procedurą.

Andrzej Winiarczyk